

سورای سر تفسیر مردم و کار اندیش

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغِيرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يَغِيرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ

مؤسس پژوهشی

مطالعات راهبردی قدر

گروه مطالعات شهری فاطر

گروه مطالعات شهری فاطر

مقدمه

درست در زمانی که کشور مهیای انتخابات ریاست جمهوری یازدهم می شود، انتخابات دیگری نیز در کشور در جریان است که چندان مورد توجه افکار عمومی و رسانه ها قرار نگرفته است. هر چند انتخابات شوراهای اسلامی شهر از منظری همطراز انتخابات ریاست جمهوری نیست اما این انتخابات به دلیل نقش عمدۀ مدیریت شهری در کارآمدی نظام اسلامی از اهمیتی ویژه برخوردار است. مردم در انتخابات شوراهای شهر سطحی از امور حاکمیتی و تصمیم‌گیری را برای ۴ سال به افرادی واگذار می کنند که تصمیمات و نحوه عملکرد آنها به طور مستقیم و غیرمستقیم با زندگی روزمره آنها و آینده شهری که در آن زندگی می کنند مرتبط بوده و مسائل فردی و اجتماعی محیط زندگی شان متأثر از این سیاست گذاری هاست.

اکنون با پشت سر گذاشتن تجربه ای ۱۴ ساله، در آستانه انتخابات چهارمین دوره شوراهای قرار داریم. صرف نظر از نحوه عملکرد و توفیق شوراهای در تحقق اهداف آن - که پرداختن به آن در این مجال نمی گنجد - تشکیل شوراهای فرصت مبارکی است که می تواند به تحقق مردم سالاری دینی بیانجامد. بر این اساس مردم مقدرات شهر و روستای خویش را به عده ای به عنوان نمایندگان خود می سپارند و از این طریق بر سرنوشت خویش حاکمیت می یابند. این سطح از تأثیرگذاری در امور مردم به وضوح اهمیت جایگاه نمایندگی شورای شهر را نشان می دهد. از این روست که حضرت امام بارها این مهم را متذکر گردیده اند. ایشان در جایی می فرمایند: "این شوراهای تمام مقدرات یک شهرستان دست آنهاست. و اگر خدای نخواسته یک اشخاص فاسد در این شوراهای پیدا بشود، ممکن است که شهرستان را، بلکه ایران، بلکه اسلام را به فساد بکشند."^۱

تأکیدات صریح حضرت امام و عتاب های رهبر معظم انقلاب نسبت به عملکرد شورای اول در برخی از شهر ها و خسارت های جبران ناپذیر ناشی از بی توجهی عمومی، لزوم مسئولیت پذیری و پرهیز از تکرار تجربه های خسارت بار گذشته را به وضوح نشان می دهد.

صرف نظر از آنچه که غفلت از معنای اخیر و انتخاب بر اساس وابستگی های قومیتی، محله ای و جناحی و یا خاندان ها و فامیل های سرشناس، در تجربه تشکیل شوراهای اسلامی چه صدماتی به بار آورده و چه فرصت های تاریخی تباہ شده است؛ - که پرداختن به آن مجالی دیگر می طلبد - اکنون در این مقطع حساس آنچه ضرورت دارد پرهیز از غفلت مجدد از نقش و اهمیت این نهاد تأثیرگذار می باشد. در این برده حساس که توسط مقام معظم رهبری به پیچ بزرگ تاریخ تعبیر گردیده است، با اندکی سهل انگاری فرصتی دیگر از دست خواهد رفت و هزینه های جدیدی بر نظام تحمیل خواهد شد، همچنان که شده است.

شورای شهر و نقش ما :

یکی از مهمترین چالش ها و آسیب های جدی شوراهای شهر و به تبع آن مدیریت شهری، عدم شناخت و درک صحیح از واقعیت ها و ابعاد متنوع فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی شهر و غلبه نگاه سیاسی و عمرانی در تصمیم گیری ها و اقدامات مدیران و تصمیم گیران شهری است. این نوع نگاه موجب شکل گیری نوعی رشد نامتوازن و عدم تعادل در توسعه شهری خواهد بود. در حالیکه مدیریت شهری و برنامه ریزی مطلوب و کارآمد در شهرها به دلیل پیچیدگی های ذاتی خود نیازمند بینش و دانشی همه جانبه است. در این میان شوراهای شهر به عنوان یکی از ارکان مهم تصمیم گیری، برنامه ریزی و نظارت بر تحولات توسعه شهری مستلزم به کارگیری و استفاده از ظرفیت همه تخصص ها و علوم مختلفی است که در شکل گیری و ساماندهی شهری مطلوب نقش داشته و تعیین کننده اند. به تعبیری دیگر نگرش علمی و تخصصی و گرد همایی ترکیبی از صاحبنظران و متخصصین علوم شهری پیش نیاز موقیت مدیریت شهری است.

اگر بخواهیم کارکردهای اصلی شورای شهر را به اختصار بیان نماییم، چنین خواهد بود؛

۱ - سیاست گذاری و برنامه ریزی های بلند مدت و کلان شهری برای دست یابی به شهر اسلامی

۲ - انتخاب شهردار و حمایت و پشتیبانی از شهرداری در اجرای برنامه ها
۳ - کنترل و نظارت بر اجرای برنامه های مصوب و هدایت شهرداری در راستای تحقق اهداف

مطابق قانون بخشی از وظایف نمایندگان مردم در شورای شهر از طریق تشکیل کمیسیون های تخصصی انجام می گردد. تعداد، عناوین و وظایف کمیسیون های تخصصی شوراهای کلان شهر های کشور صرف نظر از کمی تفاوت، تقریبا مشابه می باشد. ترکیب کمیسیون های تخصصی شوراهای به صورت کلی به قرار ذیر است:

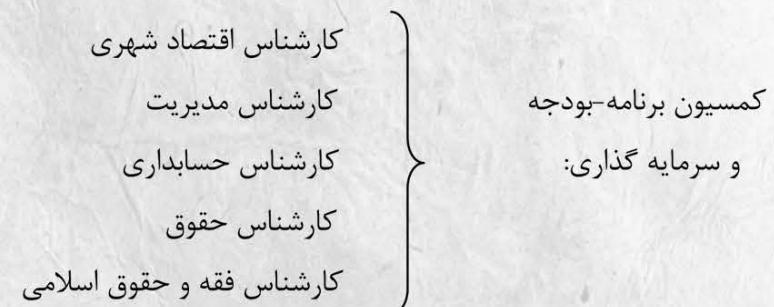
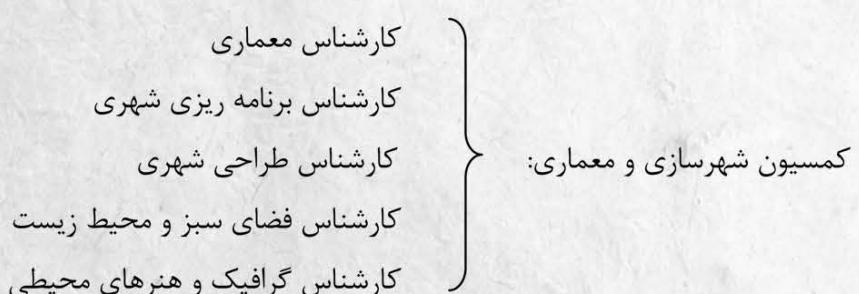
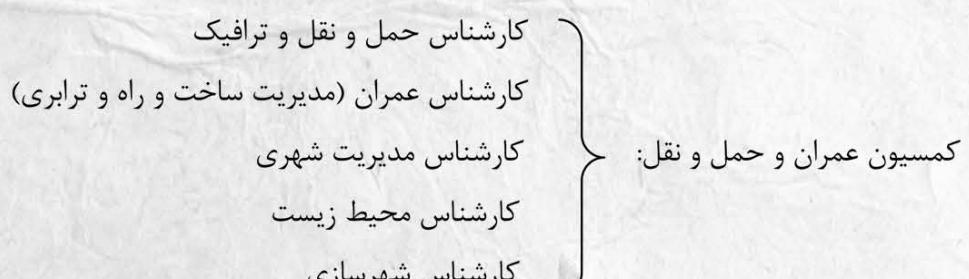
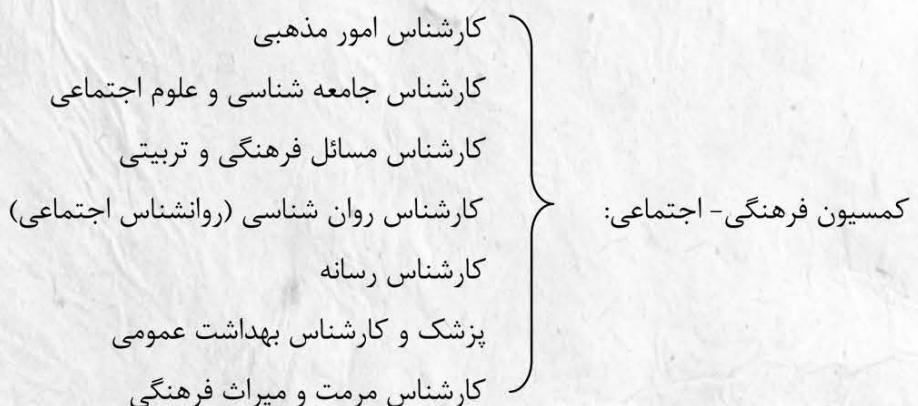
کمیسیون عمران و حمل و نقل
کمیسیون برنامه و بودجه
کمیسیون فرهنگی - اجتماعی
کمیسیون تلفیق و هماهنگی دستگاه ها
کمیسیون شهرسازی - معماری
کمیسیون سرمایه گذاری

کلیه وظایف سیاست گذاری، برنامه ریزی و نظارتی شوراهای از طریق کمیسیون های تخصصی رقم می خورد و هر یک از کمیسیون ها می بایست شامل ترکیبی از تخصص های مرتبط باشند. با توجه به اینکه کمیسیون تلفیق عملا نقش هماهنگی بین دستگاه ها را به عهده دارد، فعالیت تخصصی برای آن قابل تصور نیست. از جهتی دیگر کمیسیون سرمایه گذاری نیز به دلیل تشابه وظایف، با کمیسیون برنامه و بودجه قابل جمع می باشد. بدین ترتیب عملا عمدۀ فعالیت های تخصصی شورا متوجه چهار کمیسیون عمران و حمل و نقل، برنامه و بودجه، فرهنگی - اجتماعی و شهرسازی - معماری می باشد.

از این رو آنچه که در انجام بهینه امور مرتبط با شورای شهر اهمیت دارد، شکل گیری ترکیب اعضا متناسب با نیازهای تخصصی کمیسیون هاست. چنانکه از کمیسیون های متشكل از افراد غیر متخصص و یا دارای تخصص های نامرتبط نمی توان انتظار فعالیت در خوری را داشت، همچنانکه تا کنون نیز چنین بوده است و عمدۀ وقت شورا مصروف حل اختلافات تاشی از فقدان زبان مشترک فی مابین شهرباری و شورا گردیده است.

بنابر این ضرورت دارد نمایندگان شورای شهر به گونه ای انتخاب شوند تا کلیه زمینه و تخصص های مرتبط در کمیسیون های مذکور تامین گردد. فهرست زیر می تواند بخشی از نیازهای تخصصی این نهاد مهم را تأمین نماید:

با توجه به ارتقاء آموزش عالی در سال های اخیر شایسته آن است که اعضا دارای تخصص، در رشته های مرتبط باشند. البته نباید فراموش کرد صرف داشتن تخصص و تجربه مرتبط، کافی نبوده و میزان تعهد داوطلبین در اولویت بوده و از اهمیت ویژه ای برخوردار است. رهبر معظم انقلاب با تأکید بر اهمیت این موضوع می فرمایند "در این انتخابات سعی کنید در درجه‌ی اول انسانهای مؤمن و با ایمان را انتخاب کنید. تبلیغات دشمنان و پیروان آنها در راستای کمرنگ کردن ایمان در جامعه است. می‌گویند ایمان چیست؟! پاسخ این است که اگر ایمان نباشد، لیاقت و کارآیی هم به کار نخواهد آمد. فردی که لایق تر است اگر ایمان نداشت، بیشتر دزدی می‌کند و لطمه می‌زند. اگر ایمان داشت، لیاقت و عرضه و کاردانی اش برای مردم مفید خواهد بود. بنابراین مردمان با ایمان، بالیاقت، کاردان و امین را انتخاب کنید و مراقب عملکرد آنها باشید".^۲

حضور جوانان متوجه، پر انرژی و با انگیزه و آشنا به علوم روز در جایگاه نمایندگی سورای شهر می‌تواند نقش بسزایی در بهبود عملکرد شورا و زندگی روزمره مردم داشته باشد. جوانانی که خود را به اتصال منابع قدرت و ثروت نیالوده اند می‌توانند جانشینان مناسبی برای کسانی باشند که سال ها در مستند مدیریت شهری تکیه زده اند؛ و عملکرد آن ها و گروه های سیاسی حامی شان موجب تضییع حقوق مردم شده است. رهبر معظم انقلاب (حفظه...) در تحلیل این موضوع می فرمایند "شوراهای در برخی از شهرها کارهای مفیدی انجام دادند و افراد خوبی در آن شهرها انتخاب شدند. اما در بعضی جاها هم خوب عمل نکردند. عده‌ای از اعضا مرتکب اعمالی شدند که برای آن شهر مشکلاتی را به وجود آورد. من اسم این شهرها را نمی‌آورم. اعضای شورای این شهرها امتحان خود را به خوبی پس ندادند..... بعضی از جناح ها و گروه ها و باندها طوری عمل کردند که مردم دیگر به معرفی آنها اعتماد نمی‌کنند".^۳

باشد که با درک اهمیت این جایگاه سرنوشت ساز در آینده انقلاب با هوشیاری و انتخاب اصلاح به وظیفه دینی و ملی خویش عمل نماییم. ان شاء الله

پایان

۹۲ فروردین

مؤسسه پژوهشی مطالعات راهبردی قدر

(۱) صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۲۶۰

(۲) بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جوانان و دانشجویان سیستان و بلوچستان ۸۱/۱۲/۶

